



# SANAYİ



Daha güçlü sanayi, daha güçlü ekonomi Yıl: 10 Sayı: 122 Ekim 2020 Ücretsizdir www.kibso.org BÜLTEN

## TC Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay ile EÖP sağlık, ekonomi ve bölgesel konuları görüştü



*Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, 9 Eylül'de video konferansla katıldığı Ekonomik Örgütler Platformu (EÖP) toplantısında, KKTC ekonomisiyle ilgili verileri aktaran Oktay, KKTC Hükümeti tarafından özel sektöre destek amaçlı oluşturulan Kredi Garanti Fonu ve İşletmelere Destek Kredisinin de olumlu etkileri olduğunu düşündüğünü söyledi. Türkiye'nin normalleşme döneminde de Kıbrıs'ın yanında olduğunu anımsatan Oktay, KKTC Başbakanı Ersin Tatar ile toplam 2,3 milyar lira destek içeren 2020 İktisadi ve Mali İşbirliği Anlaşmasını 26 Mayıs'ta imzaladıklarını söyledi.*

Devamı sayfa 8-9'da

## Kapanma değil, sağlıklı açılma

2020 yılının Mart ayı itibarı ile ülkemizde de görülmeye başlanan COVID-19 salgını neticesinde günümüze kadar süregelen, zaman zaman kapanmayı da içeren tedbirler, kaçınılmaz olarak ekonomimizi de derinden yaralamıştır. Mart ayı ortasından Nisan ayı ortasına kadar süren "kapanma" tedbirinin yaraları halen sarılmaya çalışılmaktadır. Her ne kadar sokağa çıkma kısıtlaması olmasa dahi, yurtdışından ülkeye girişlerin sınırlandırılmasının ekonomi üzerindeki olumsuz etkileri yeni yeni ortaya çıkmaktadır. Hal böyleyken ekonomimiz yeni bir kapanmayı kaldıracak güçte değildir.

Ülkemizin lokomotif sektörlerinden olan yüksek öğrenim sektöründe üniversitelerin, öğrencilerinin ülkeye gelişlerini engelleyecek çevrimiçi eğitim uygulamasına geçileceğine yönelik kararlar alması da ekonomiye ağır bir darbe vuracaktır. İçerisinde bulunduğumuz koşullar nedeniyle tamiri mümkün olmayan ve toparlanması belki de birkaç sene alacak turizm sektörünün durumu ortadayken, yüksek öğrenim öğrencilerinin adımıza gelmesi ekonomimizi bir nebze de olsa rahatlatarak, nefes almasını sağlayacak yegane fırsattır.

Tedbirler alınırken, halk sağlığı ve ekonomi birlikte düşünülmelidir. Virüsle yaşamın bilinci içerisinde fevri veya panik tedbirler değil, yaşam koşullarımız ve ekonomik sistemimiz göz önünde bulundurularak akılcı kararlar alınmalıdır.

Pandemi ile mücadelede alınan kararlar, bilimsel ve güven verici olmalıdır.

Bazı kesimlerin çığırkanlığını yaptığı yeni bir kapanma uzun yıllar altından kalkamayacağımız çok ağır bir bedel oluşturacaktır. Kıbrıs Türk halkı eğitim seviyesi yüksek ve bilinçli toplum yapısıyla sosyal mesafe ve maske takımı uygulamalarını yaşam tarzına katmalı, bireysel olarak da gerekli tüm tedbirlere uymalıdır. Salgın dönemini hem sağlık alanında hem de ekonomik olarak en az zararlı atlatmanın çaresi de bireysel tedbirle kendimizi ve sevdiğimizimizi korumaya başlamaktır.

İş yerlerini, fabrikalarını, havaalanlarını ve insanları eve kapatarak, vaka sayısını kısa vadede sayısal olarak düşürebilirsiniz, ancak yeniden açılma ile salgınla tekrar

yüz yüze gelinecektir. Bu sebeple, çare kapanmada değil, sağlıklı açılmadadır. Salgın yalnızca ülkemize özel bir durum değildir. Dünyada salgından etkilenmeyen tek bir ülke bile mevcut değildir. Ama buna karşı önlemlerini almış ve pandemiyi kabullenerek yaşam tarzını buna uyarlamış birçok ülke mevcuttur.

AB ve dünyanın birçok ülkesi, sağlık sistemlerini güçlendirerek salgın ile mücadele pratiğini kazanmış ve artan vakalara rağmen virüsü gerekçe göstererek ekonomilerini kapatmayı reddetmektedir.

Dünyada yeni gelişen uygulamalarda, evde karantina altında bulunan pozitif vakalara veya temaslılara teknolojik imkanlar da kullanılarak takip sistemleri uygulanmakta, ülke çapında karantina uygulamalarına gidilmeden, kişisel izolasyon ve etkin denetim ile ekonomiye zarar verilmeden salgın yönetilmektedir.

Şu anda odaklanmamız gereken, kısır tartışmalara ve günün sonunda her uygulandığında bizi yeniden başladığımız noktaya döndürecek kapanma gibi tedbirlere enerji harcamaktansa, etkin bir salgın yönetimi oluşturmak ve bunu sürdürmektir. Nasıl kapanacağımızı değil, nasıl açık kalacağımız üzerinde yoğunlaşarak yurtdışından gelecek kişilere PCR testlerinin limanlarda yapılması ve bu kişilerin test sonuçları çıkana kadar limanlarda bekletilmesi, teknolojik imkanlar kullanılarak bu kişilerin etkin takibinin yapılması gibi çözümler üretmeli ve bunları en kısa zamanda uygulamaya başlamalıyız. İvedilikle ülkemize gelecek öğrencilerin uymaları gereken şartları belirlemeli ve bu yönde gerekli altyapının oluşturulması için çalışmalar sonlandırmalıyız.

Akılcı tedbirler ve etkin bir organizasyon ile neden kapanmamız gerektiğinden ziyade nasıl sağlıklı bir şekilde açık kalacağımız üzerinde odaklanmalı, toplumumuzu salgın ile yaşamaya adapte ederek, sağlık sistemimizi buna göre kurmalı ve yaşam tarzımızı bu yönde değiştirmemiz gerekmektedir. Sağlık ile ekonomi dengesini bir an önce kurarak, bir tedavi bulununcaya kadar yeni düzende yaşamayı öğrenmemiz şart.



# Navlun ve gümrük desteği ihracatın can suyudur

Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD)'nın 1994 yılında aldığı kararlar sonrasında, ülkemizde üretilen ürünler haksız ambargolara maruz kalmaktadır. Bu durum sanayicilerimiz tarafından üretilen ürünlerin ihraç edilirken ek maliyetlerle karşılaşmasına neden olmaktadır.

Bu bağlamda ortaya çıkan haksız rekabet koşulları doğrudan sanayicilerimizin ihracat kapasitelerini, üretim kapasitelerini ve uluslararası ihalelere katılımını olumsuz yönde etkilemektedir. Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında imzalanan İktisadi ve Mali İşbirliği Anlaşmaları kapsamında, ihracatımızın sürdürülebilir bir yapıda devam ettirilmesi açısından hayati öneme sahip navlun ve gümrük desteği sağlanmaktadır.

Odamız tarafından 18 Eylül'de yayınlanan basın bildirisinin devamı şöyle: "İhracat yapan sanayicilerimiz söz konusu desteklere göre maliyetlerini hesaplamakta, faaliyetlerini planlamaktadır. Ancak, bir süredir destek ödemelerinde yaşanan gecikmelerden ötürü, sanayicilerimiz maddi sıkıntılar yaşamış, personel azaltma zorunda kalmış, hatta yeni ihracat imkanlarından yararlanamamıştır.

İçerisinden geçmekte olduğumuz COVID-19 pandemi sürecinde, turizm ve yükseköğrenim gelirlerimizin düştüğü bir ortamda, ülkemize döviz getirebilmek ve ihracatımızı geliştirmek büyük önem arz etmektedir. Sanayi Odası olarak, yerli üretimin ve ihracatın, bu zor dönemlerde üzerinde yoğunlaşmamız gereken en önemli konular arasında olduğunu belirtmek istiyoruz.

Odamız, ihracatçı üyelerimizle söz konusu desteklerin ödenmesi konusunda bir süredir girişimlerde bulunmaktadır. TC Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Sn. Fuat Oktay ile gerçekleştirilen toplantıda Odamızın gündeme getirdiği bu konuya, Sn. Fuat Oktay'ın hassasiyet ve destek göstermesi sanayicilerimiz için moral ve motivasyon kaynağı olmuştur. Bunun birlikte, KKTC Başbakanlığı'nın desteği ile 4 milyon TL'lik bir ödeme yapılacak olmasını memnuniyetle karşılıyoruz.

Bu kapsamda, sanayicilerimizin geri kalan navlun desteği alacaklarının tamamlanması yönünde gerekli girişimlerin KKTC Başbakanlığı tarafından başlatıldığını ve ödemenin geri kalan kısmının da en kısa sürede ödeneceğinin bilgisini almış bulunmaktayız. Bu süreci yakinen takip edeceğimizi ifade etmek istiyoruz.

Üyelerimizle yaptığımız istişarelerde gündeme geldiği üzere, navlun ve gümrük desteklerinin devam etmesi, istihdamın artırılmasını, yeni girişimcilerin ihracata yönelmesini, yeni ihraç ürünlerimizin oluşmasını ve daha önce ihracat yapamadığımız ülkelere ürün gönderilmesini sağlayacaktır. Sanayi sektörüne verilmekte olan navlun ve gümrük vergisi desteği, ihracatımızın sürdürülebilir bir yapıda geliştirilmesi, istihdamın artırılması ve devamı için can suyudur."



**Sadece bir ev değil, yepyeni bir yaşama kucak açmaya hazır olun.**

## Gönyeli Yaşam Sitesi

**Gönyeli'de bilinen, değişmeyen Hacı Ali kalitesinde yepyeni bir yaşam alanı doğuyor! Geç kalmayın!...**

100 m2 Dükkanlar 64,000 Stg.	91 m2 Daireler 2 + 1 Daire 54,000 Stg.	132 m2 Daireler 3 + 1 Daire 65,000 Stg.
------------------------------------	--	---

**10,000 Stg. Peşinat ve ayda sadece 200 Stg taksitle**

**M.HACI ALİ İNŞAAT ŞTİ LTD.**  
Kızılay Sokak No:1 Yenişehir / Lefkoşa Tel: 228 06 82 - 227 02 23 / Cep Tel: 0533 853 15 44  
www.hacalihomes.com

# Sedat Simavi Endüstri Meslek Lisesi mutfak tadilatına destek

Odamız yönetim kurulu, Sedat Simavi Endüstri Meslek Lisesi'nin idari personel ve öğretmenlerin kullandığı mutfağın tadilatını üstlenerek tamamladı.

Mutfakta bulunan dolap banko ve fayanslar değiştirilerek mutfak daha kullanışlı hale getirildi. Hijyen kuralına uygun olarak çalışma tezgahları paslanmaz çelik yapıldı. Odamız ve Sedat Simavi Endüstri Meslek Lisesi arasında eğitim ve işbirliği protokolü bulunuyor.



## KÖKSAL®

**YANGIN SÖNDÜRME CİHAZLARI  
FIRE EXTINGUISHER**



**KANER KÖKSAL İTHALAT - İHRACAT - DANIŞMANLIK - UZMANLIK ŞTİ. LTD.**

*"Sorumluluğunu bilen, güvenilir firma"*

*Yangın, Güvenlik ve Koruma Sistemleri / Fire, Security and Protection Systems*

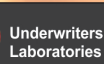
**KÜÇÜK KIVILCIMLAR  
BÜYÜK YANGINLAR DOĞURUR**



**1974'den  
GÜNÜMÜZE**  
ENGİN TECRÜBE,  
YANGIN UZMANI  
(Fire EXPERT)



İthal etmekte olduğumuz ürünlerin kalite onay belgeleri / All our imported products have quality certificates.



Adres: 2. Etap Alayköy Sanayi Bölgesi - Lefkoşa / Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (K.K.T.C.) Mersin 10 Turkey.  
Tel:2258461-62-E-Mail:kaner.koksal@koksalyangin.com -Web:www.koksalyangin.com



**444 FIRE  
3473**

## KTSO Başkanı Candan Avunduk Acil Durum (Pandemi) Hastanesi inşaatını ziyaret etti



Kıbrıs Türk Sanayi Odası (KTSO) Başkanı Candan Avunduk, yönetim kurulu üyesi sayman Çavlan Paralik ile oda profesyonelleri 7 ve 15 Eylül'de olmak üzere iki kez inşaatı süren Acil Durum (Pandemi) Hastanesi'ni ziyaret ederek yetkililerden bilgi aldı.

Başkan Candan Avunduk çalışmalar hakkında yetkililerden bilgi aldı. Başkan Avunduk, dünyayı saran ve son günlerde de ülkemizde etkisini artıran salgının halk sağlığını tehdit eder duruma geldiğini ifade ederek, "Acil Durum Hastanesi uzun zamandır beklenen ve olması gerekendi. Halkımızın sağlığı açısından çok önemli bir çalışma ve bizler de bunun takipçisi olacağız. Türkiye Cumhuriyeti her zaman olduğu gibi iyi günde, zor günde KKTC'ye ve Kıbrıs

Türk halkına desteğini sürdürmektedir. Bu hastanenin hizmete açılmasıyla özellikle pandemeyle ilgili direkt olarak bir başvuru merkezi olması ve halkın morali açısından oldukça önem arz etmektedir" dedi.

Elde edilen bilgilere göre, Covid-19 hastalarının tedavi edileceği hastanenin inşaatında yaklaşık 400 kişi vardiyalı olarak çalışıyor. 11 bin metrekarelik alanda inşaatı süren hastane, hafif çelik konstrüksiyondan, ameliyathane ise, ağır çelikten inşa edilecek.

6 ameliyathane, 100 yatak kapasitesi, 12 odalı acil, 24 direkt yoğun bakım odası, 64 oda ise ihtiyaç duyulduğunda yoğun bakıma dönüştürülebilecek. Hastane tamamlandığında günlük 3 bin hasta akışına hizmet verebilecek. Ekim ayı sonunda hastanenin hizmete girmesi planlanıyor.

## Erhürman ve Tatar'dan ziyaret

Cumhurbaşkanı adayları Tufan Erhürman ve Ersin Tatar odamıza birer ziyaret yaparak, projelerini aktardı. CTP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Adayı Tufan Erhürman ve beraberindeki heyet 25 Eylül'de EÖP başkanlarının da hazır bulunduğu bir ziyaret gerçekleştirdi. UBP Genel Başkanı, Başbakan

ve Cumhurbaşkanı adayı Ersin Tatar ve beraberindeki heyet ise 30 Eylül'de oda yönetim kurulunu ziyaret etti. Her iki ziyarette de adaylar projeleri konusunda bilgi verdi.





Doğa ile iç içe  
bir yaşam...



## Doğanköy'de Yeni Bir Yaşam Başlıyor!

Akdeniz Yaşam Stili • Şehir Merkezine Yakın • Doğanın İçinde • Ortak Yüzme Havuzlu • Güvenlik Bariyerli Site Girişi

**Taşınmaya Hazır.**



**ÖZYALÇIN**  
CONSTRUCTION

0392 650 29 00 | 0548 850 29 00

sales@ozyalcinconstruction.com | www.ozyalcinconstruction.com



ozyalcinconstruction\_



ozyalcinconstruction



# nesilden nesile

**SPORTANDEM**  
marka çanta alana

**TERMOS HEDİYE**



okul  
alışverişinizde



**BİSİKLET**

kazanma şansı!

**DENİZ PLAZA**  
**VIP CARD**  
ile alışverişlerinizde  
**%10 indirim**

*VIP CARD'a sahip müşterilerimiz ekstra %10 indirim hakkına sahip oluyor!  
Kartımıza üye olmayı unutmayın!*



# heyecan devam ediyor!

15 Ağustos - 15 Eylül tarihleri arasında Tüm Plaza ve Deniz Shoplar 08.00-20.00 arası ve her pazar açık olacaktır.  
Kampanyamız 30 Ağustos'a kadar geçerlidir.



0392 444 1941

online alışveriş sitesi  
[www.denizshop.com](http://www.denizshop.com)

[www.denizplaza.com](http://www.denizplaza.com)  
[info@denizplaza.com](mailto:info@denizplaza.com)

Deniz Plaza  
 denizplaza



## ZEYSAN'ın yeni Başkanı Tayfun Tüccar KTSO'yu ziyaret etti

Kıbrıs Türk Zeytin-Zeytinyağı Üreticileri ve Sanayicileri Derneği (ZEYSAN) 1 Eylül'de yaptığı genel kurulun ardından toplanarak kendi arasında başkan ve kurul görevlendirmelerini yaptı. Başkanlık görevi Tayfun Tüccar'a verildi. Tüccar görevi Ziya Sezey'den devraldı.

Tayfun Tüccar 8 Eylül'de Yönetim Kurulu Sekreteri Selden Yağcıoğlu ve Sayman Mehmet Çınar ile birlikte Kıbrıs Türk Sanayi Odası'na (KTSO) bir nezaket ziyaretinde bulundu. Ziyarette oda profesyonelleri de yer aldı. Ziyarette konuşan Dernek Başkanı Tayfun Tüccar, sektörün çeşitli sıkıntıları bulunduğu işaret ederek, "Değirmenler için teknik elemanları maalesef yurt dışından getiriyoruz.

Yakında sezon açılacağı için bu kişilerin ülkeye getirilmesinin kolaylaştırılması için girişimlerimiz başladı" diye konuştu. Tayfun Tüccar değirmenlerin teknik yönden işletilmesi için ihtiyaç duyulan bu kişilerin ülkemizde yetiştirilmesi için girişimlerde bulunacaklarını da kaydetti. Tüccar, zeytin ve zeytinyağı yasanının da 1963 yılından kalma olduğuna değinerek, "Yasanın yeniden ele alınıp düzenlenmesi gerekiyor. En kısa zamanda çalışmaya başlayacağız. Sağlıklı ve kaliteli ürün için denetim şart.

Tağışli ürünlerin önüne geçmek için test cihazı alımı için girişimlere ve çalışmalar var. Kısa zamanda bunun da sonuçlanacağına inanıyoruz" dedi. Tüccar, ülkemizdeki zeytin ve zeytin yağı üretim miktarları konusunda da bilgi verdi.

KTSO Başkanı Candan Avunduk, ülkenin en değerli ürünleri arasında yer alan zeytin ve zeytinyağı üretiminin önemine dikkati çekerek, "Oda olarak her zaman sektörün yanında ve yardımcısı olduk, olmaya da devam edeceğiz. Tağış ve yasa konusunda birlikte çalışmaya hazırız" diye konuştu. Başkan Avunduk, Sedat Simavi Endüstri Meslek Lisesi ile teknik eleman konusunda çalışmalar ve protokol bulunduğu işaret ederek, teknik eleman yetiştirilmesi konusunda buradan destek alınabileceğini sözlerine ekledi.

### ZEYSAN yeni yönetim kurulu şöyle:

"Yönetim Kurulu Başkanı Tayfun Tüccar, Sekreter Selden Yağcıoğlu, Sayman Mehmet Çınar, Örgütlenme Sekreteri Burhan Berdak, Eğitim Sekreteri Asım Bey Ersoy, faal üye Ramadan Beteri."

## Gönyeli Belediye Başkanı Benli Odamızı ziyaret etti

Gönyeli Belediye Başkanı Ahmet Yalçın Benli ve beraberindeki heyet dün 8 Eylül'de Kıbrıs Türk Sanayi Odası'nı ziyaret ederek, gereksiz ve siyasi bir şekilde iptal edildiğini söyleyerek, "Her Eve Fiber Optik Projesi" hakkında Başkan Candan Avunduk'a bilgi verdi.

Belediye başkanı Benli ziyarette, belediyenin altyapı ve çevre düzenlemeleri konusunda Başkan Avunduk'a bilgi verdi. Benli, özellikle "Her Eve Fiber Optik Projesi"ne değinerek, "Hızlı ve çağdaş internetin önemi giderek daha da arttığı bir ortamda, hükümetin yanlıştan dönmelerini bekliyoruz. Fiber optik projesine yönelik görev talebini yaparken sorumlusuna giderek teklifte bulduk. Şartnamesini bize yazın, biz size projeyi tamamlayalım, teslim edelim dedik. Biz hiçbir zaman para kazanma derdinde de olmadık. Tek galemiz halkımıza söz verdiğimiz bir yeniliği kazandırmaktır" diye konuştu.



# TC Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay ile EÖP sağlık, ekonomi ve bölgesel konuları görüştü

**Oktay, salgınla mücadelede Kıbrıs'a yapılan yardımlara değinerek şunları söyledi:**

"KKTC'ye 25,3 milyon liralık sağlık malzemesi ve gıda yardımı ulaştırdık. Salgınla mücadelede anlaşma kapsamında sağladığımız desteklerin yanı sıra Sağlık Bakanlığımız ve Kızılay aracılığıyla hayat kurtaran yardımlar yapıldı. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin sağlık altyapısını güçlendirmeye verdiğimiz önemin bir göstergesi olarak, Lefkoşa'da 100 Yataklı Acil Durum Hastanesi projesini başlattık

Acil durum hastanesi inşaatının en kısa sürede tamamlanarak KKTC'ye şifa dağıtmasının en yakın takipçisiyiz. İnşallah hızla bu projeyi tamamlamış olacağız. Diğer taraftan Lefkoşa 500 Yataklı Hastane projesinin ön hazırlıkları Sağlık Bakanlığımız ile KKTC Sağlık Bakanlığının koordineli bir şekilde yürüttüğü çalışmalar neticesinde tamamlanmıştır. Bu proje ile KKTC'nin ihtiyaçlarına göre en ileri teknoloji ile donatılmış 500 yataklı bir devlet hastanesi inşa edilerek Lefkoşa'da Kıbrıs Türkü'nün hizmetine açılmasını planlıyoruz."

Kıbrıs Su Temin Projesi'nde meydana gelen arızanın tamir işlemlerinde sona gelindiğini aktaran Oktay, Kıbrıs'ın bu güne kadar susuz bırakılmadığının altını çizerek, yarın çalışmalarını yerinde inceledikten sonra deniz geçişi isale hattı üzerinden KKTC'ye suyun verilmesi tarihini açıklayacaklarını söyledi.

Oktay, ayrıca tarım alanında, KKTC Güzelyurt Ovası Sulaması projesi tamamlandığında, 7 bin 154 hektar alanın, Orta Mesarya Ovası Sulaması projesi tamamlandığında ise 9 bin 720 hektar alanın sulanmasının planlandığını söyledi.

**Oktay, şöyle devam etti:**

"Ayrıca KKTC'de uluslararası akreditasyona sahip sertifika verecek bir gıda laboratuvarı projesi de ARMA modeli kapsamında desteklenecektir. 80 milyon lira tutarında bir yatırım bedeli olan bu projenin tamamlanmasıyla KKTC'deki gıda üretim, ihracat, ithalat ve hizmet sağlayıcıları buradan faydalanacak ve aynı zamanda halkın gıda güvenliği de sağlanmış olacaktır. KKTC'deki 18 sanayi bölgesinin altyapı sorunlarının çözümü için projelendirmeler de yine ARMA kapsamında yapılmıştır."

**Biz, Kıbrıs Türkü'nün ürettiği, ilerlediği ve refah seviyesinin arttığı bir ada arzusundayız.**

**"20 milyon liralık turizm destek akışını başlattık"**

Kıbrıs'ta turizmin güçlendirilmesinin

öncelikleri arasında ilk sıralarda yer aldığını ifade eden Oktay, 2020 İktisadi ve Mali İşbirliği Anlaşması kapsamında, her bir turizm işletmesinin tabana yaygın katkı alabileceği bir şekilde 20 milyon liralık turizm destek akışını başlattıklarını hatırlatarak, "Turizm sektörünün yönlendirilmesi kısa vadeli ve tek taraflı tasarruflara değil, uzun vadeli ve istikrarlı politikalara dayandırılmak durumundadır.

Bu doğrultuda sizlerden beklentimiz, turizmin aslında bir vizyon işi olduğunun bilinciyle hareket ederek kısa vadeli hedefler belirlemekten ziyade KKTC'nin çıkarlarını ön planda tutan uzun vadeli projeler üretmenizdir." ifadelerini kullandı.

KKTC ekonomisinin kendi ayakları üzerinde durmasının en temel yolunun hizmet sektörüne dayalı bir ekonomiye yetinmeden üretim ekonomisini kurmaktan geçtiği değerlendirmesinde bulunan Oktay, bunun için yatırımcıların hükümeti teşvik etmesi gerektiğini dile getirdi.

**Türkiye için Kıbrıs ile her alanda iş birliği yapmanın, ticari ve ekonomik faaliyetlerin çok ötesinde bir anlam taşıdığının altını çizen Oktay, şöyle konuştu:**



"Ülkemizin KKTC'ye bakışı hiçbir zaman bir kazanç hevesinin ürünü olmamıştır. Biz, Kıbrıs Türkü'nün ürettiği, ilerlediği ve refah seviyesinin arttığı bir ada arzusundayız. Salgında, yangında, susuzlukta nasıl KKTC'nin derdiyle dertleniyorsak sizler başarıya imza attıkça da sevinçte ve mutlulukta birleşeceğiz. Kapalı Maraş açılarak KKTC'de turizmi şaha kaldırdığında, tarımsal sulama projesiyle birlikte KKTC'de tarımsal üretim arttığında ve sanayi güçlendiğinde hem Kuzey Kıbrıs Türk halkı hem de bölgemiz kazanacak. Hidrokarbon kaynaklarının eşit ve hakkaniyetli biçimde paylaşılması için gösterdiğimiz çaba da yine bu yöndedir. KKTC'nin her anlamda kendi ayakları üzerinde durmasını da yine bu anlayışla destekliyoruz."

### **Türkiye'nin bölgesinde ve özellikle Doğu Akdeniz'de yaşanan tüm krizlerde iş birliği yolları aradığını ve aramaya da devam ettiğini vurgulayan Oktay, şunları kaydetti:**

"Anlaşmazlıkları yapıcı bir şekilde diplomasi yoluyla çözmeye gayreti içerisinde hareket ediyoruz. Gelişmeler de gösteriyor ki, Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin bulunmadığı her girişim başarısızlığı mahkumdur. Yayınlanan NAVTEX mesajıyla görevine başlayan Oruç Reis sismik araştırma gemimiz belirlenen program çerçevesinde faaliyetlerini sürdürüyor. Hidrokarbon faaliyetlerimiz bugüne kadar kendi kıta sahanlığımızda ve uluslararası hukuka uygun bir şekilde hakkaniyet ilkesi çerçevesinde gerçekleştirildi, bundan sonra da aynı şuurla hareket edeceğiz."

EÖP Sözcüsü ve Odamız Başkanı Candan Avunduk'un Açılış Konuşmasında Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'a hitaben bir konuşma yaptı.

Candan Avunduk, Covid -19, başta sağlık ve ekonomi olmak üzere tüm dünya için zor bir dönem olduğuna işaret ederek, "Son zamanlarda tüm dünyada COVID-19'la ilgili olumsuz gelişmeler yaşanmaktadır. Hepimize büyük geçmiş olsun. Tedbirler konusunda topluma da büyük rol düşüyor. Ülkemizde vakalar yükseliyor. Sağlık altyapımızın bunu kaldıramayacağı

konusunda ciddi endişelerimiz vardır. TC'nin sizlerin katkıları ile kurulacak olan pandemi hastanesi bizim için hayati bir önem taşımaktadır. Evvelsi gün hastane inşaatına yapmış olduğum ziyarette çalışmaların hızla devam ettiğine bizzat şahit oldum" diye konuştu.

Türkiye Cumhuriyeti'nin bu zor dönemde Kıbrıs Türk halkının yanında olması moral ve motivasyon açısından çok önemli olduğunu vurgulayan Avunduk, "Yapılan destek ve katkıları önemsiyoruz. Bu zor günümüzde her zaman olduğu gibi sizleri yanımızda görmek, bize güç katıyor" dedi.

### **EÖP Sözcüsü ve odamız Başkanı Candan Avunduk sözlerini şöyle sürdürdü:**

"Covid-19 ile yaşadığımız süreç, yerel kaynakların ve milli gücün önemini bizlere bir kez daha hatırlattı. Milli güçten bahsetmişken, Türkiye Cumhuriyeti'nin Karadeniz'de yapmış olduğu milli deniz sondaj çalışmalarının, yüksek başarı ile sonlanması mutluluk vericidir. Bununla birlikte Kıbrıs'ın yer aldığı Doğu Akdeniz'deki gelişmeler, endişe verici boyutlara ulaşmıştır.

TC'nin gerek kendisinin gerekse Kıbrıslı Türklerin haklarını korumaya yönelik bölgede göstermiş olduğu faaliyetlerin uluslararası hukuk çerçevesinde olduğunu biliyoruz. EÖP olarak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti için kendi ayakları üzerinde duran bir ekonomi öngörüyoruz. Türkiye Cumhuriyeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında imzalanan Enerji Alanındaki İşbirliği Anlaşması çerçevesinde, Enterkonekte kablo projesini mümkün olan en kısa sürede hayata geçirilmesini beklemekteyiz. Sizlerin de takdir edeceği gibi, enerji, hem ekonomik alanda rekabette, hem de bölgede stratejik bir konumda bulunması önem arz etmektedir. Bununla birlikte, geçtiğimiz haftalarda açıklanan Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı (YKS) yerleştirme sonuçları, ülkemize yerleşen öğrenci sayısında bir artış olduğunu gösteriyor. Bu elbette mutluluk vericidir. Bu konudaki destekleriniz de daralma yaşayan ekonomimiz için hayati önem arz etmektedir."

# TC Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'a odamız tarafından iletilen konular

-İhracata Yönelik Desteklerin Ödenmesi:  
Toplam Miktar Yaklaşık 10 Milyon TL

Önerimiz: Bundan sonraki Ödemelerin KTSO Üzerinden Yapılması Geç Ödemeleri ve Mağduriyetleri önleyebilecektir.

-Büyük Sanayi Yatırımları ve Güvercinlik bölgesindeki arazinin Organize Sanayi Bölgesi ilan edilerek, ekonomiye kazandırılması gerekmektedir. 2019 yılında gerçekleştirilen, Yatırım Danışma Kurulu'nun sonuç bildirgesinde de bu konuya değinilmiştir. Ancak, bölge henüz İçişleri Bakanlığı'ndan Ekonomi ve Enerji Bakanlığı'na OSB ilan edilmesi maksadıyla devredilmemiştir. Konu bu noktada tıkanmıştır.

-OSB Yasasının Değiştirilerek, TC'de Modelinin Aynen Uygulanmasının Sağlanması; Sincan OSB'den bu konuda teknik desteğin verilmesi yararlı olacaktır.

-Mevcut OSB'lerin İhtiyaç Duyduğu Yatırımların Yapılması ile ilgili dokümanlar 1 Eylül'de size iletilmiştir.

-Verimsiz ve/veya Yatırıma İhtiyaç Duyulan KİT, Kamu Alanlarının Özelleştirilerek Ekonomiye Derhal Kazandırılması

-Enerji Maliyetlerinin Düşürülmesi ve TC-KKTC Enterkonekte Elektrik Bağlantısının ivedilikle başlatılması.

-Brexit Sürecinde Birleşik Krallık'la Ticari İlişkilerin Geliştirilmesi için



aktif desteğinin sağlanması. Birleşik Krallık'ta ticaret ve helim konularında hukuki mücadele konusunda TC ile işbirliği içerisinde destek sağlanması.

-Kıbrıs Türk Sanayi Ürünlerinin TC'de ve diğer ülkelerde pazarlanabilmesi için teknik desteğin verilmesi.

-Sanayi Envanteri Çalışmaları Kapsamında İleride İhtiyaç Duyulabilecek kaynak ve teknik desteğin sağlanması.

-ARMA Modeline Ekonomik Örgütlerin Etkin Katılımının Sağlanması, Özel Sektörün de modelin içinde olması rasyonel çözümlerin sağlanmasına neden olacaktır.

-TC Su Temini Projesi ve Tarım ve Tarımsal Sanayi'nin Geliştirilmesi

-Teknopark- Ar-GE Ekosisteminin Geliştirilmesi ve TÜBİTAK desteklerinin KKTC'de açılması

-İhracat Finansman Araçlarının Geliştirilmesi ve Eximbank Desteklerinin KKTC'de Açılması: TİM'le görüşüldü, mutabakat sağlandı. Desteğinin beklenmektedir.

-KTSO Kalibrasyon Laboratuvarı, Girişimcilik ve İnovasyon Binası Projesinin ARMA kapsamında değerlendirilmesi

-E-devlet projelerinde daha fazla yerel bilişim firmalarının da müdahil olmasının sağlanması ve ARMA kapsamında değerlendirilmesi.

Ülkemizde 40 yıla aşkın bir süredir bal üretimi yapan Kantara Balları ile bir röportaj gerçekleştirdik. 4.nesil olarak şirketin başına geçen Kudret Balcı ülkedeki bal üretimini değerlendirdi. Şirketlerinin çalışmalarını anlattı.

## “Gerçek bal, kaliteli bal, kristalize olan baldır”



**Kudret Balcı**  
Kantara Balları Direktörü

**“Kıbrıs’ın en büyük bal üreticisiyiz”**

**Soru: Kendinizi tanıtır mısınız?**  
1961 yılında Topçuköy’de doğdum. Arıcılık mesleğini bizler atalarımızdan aldık. 4.nesil olarak tahta geçtim ve toplamda 4.nesildir bu işi yapmaktayız. Soyadımdan da görüleceği üzere bu mesleği 35-40 yıla aşkın profesyonelce başlamış ve aynı şekilde sürdürüyoruz. Başladığımız ilk zamanlar kovan sayımız 50-60 taneydi. Şu anda Rum tarafı da dahil olmak üzere en fazla arı sayısına sahip şirketiz. Yaklaşık 2000 arı kolonumuz ve 34 noktada arılarımız vardır. Kıbrıs’ın en büyük bal üreticisiyiz. Sektörde teknolojiyi takip eden, öncü olmaya devam eden bir şirketiz. Bizler üretmeliyiz.

Atatürk’ün de dediği gibi; “Çalışmadan, yorulmadan ve üretmeden, rahat yaşamak isteyen toplumlar; evvela haysiyetlerini, sonra hürriyetlerini daha sonra da istiklal ve istikballerini kaybetmeye mahkumdurlar.”

**“Hiçbir aşamasında el değmiyor”**

**Soru: Bal üretimini nasıl yapıyorsunuz? Aşamaları aktarır mısınız?**

Daha evvelde bal yapan atalarımızdan ilk gördüğümüz kerpiç kovan, alçı kovan, toprak kovanlarında üretim yapıyorduk. 1960 yılından sonra modern kovanlara geçtik ve şu anda modern kovanlarla arıcılık yapmaktayız. Üretim sistemimiz tamamıyla ana arımızla kendimiz üretecek şekildedir. Kesinlikle Kıbrıs melezinden şaşmıyoruz. Kıbrıs arısının çok değerli olduğunu biliyoruz. Çünkü bu arı, Kıbrıs adasına adapte olmuştur ve bal verimi de çok kalitelidir, güzeldir. Gezginci arıcılık yapmaktayız. Sistemimiz her geçen gün teknolojiye bağlı olarak kendini yeniliyor ve teknolojiyle uyum içerisinde modern bir hale bürünüyor. Aşamalarını anlatacak olursam eğer, hasat ettiğimiz balları modern kovanlarla fabrikaya getiriyoruz ve fabrikada el değmeden peteklerin sırlarını alıyoruz. Sırlardan toplanan balları daha sonra modern Santiviriç makinelerinde dağıtıyoruz. Akabinde bal pompaları vasıtasıyla kazanlara aktarıyoruz. Kazanlarda bal süzülüyor ve dolmuş beklemeye odasına geçiyor. Dolmuş beklemeye odasında, dolmuş makinelerinde el değmeden otomatik makinelerle dolduruluyor ve otomatik kapak kapatma, etiket yapıştırılıyor. Hiçbir aşamasında el değmiyor.

**“Polen, Propolis, Mum, Arı sütünü de üretiyoruz”**

**Soru: Pandemi dönemini değerlendirir misiniz?**

Pandemi döneminde herhangi bir problem yaşamadık. Sadece satış kısmında sorun yaşadık. Sebebi de ülkemize gelen turist ve öğrenci sayısında düşüş olmasıydı. Bu da pazarlama noktasında yaklaşık %30 oranında satışlarımızın düşmesine neden oldu.

Öte yandan Kıbrıs’ta bulunmayan bir makinayı ve tesisi bizler ilk defa kurduk. Tesisimizde 20 gramlık poşet balı paketleyecek paketleme makinasını kurduk. Şu anda kahvaltıda tüketilebilecek balları bizler tesisimizde günde 80 bin adete yakın 20 gramlık bal üretiyoruz.

Bunun yanında Kantara Gıda olarak 45 çeşit ürün üretiyoruz. Bunlar reçel, zeytinyağı, çakistes, molehiya, Kıbrıs Tarhanası, Kıbrıs’a özgü geleneksel macunlar üretiyoruz. Kıbrıs’ın meşhur Harnup Pekmezi ve üzüm pekmezini de üretiyoruz. Avrupa standartlarına uygun bir tesis kurduk ve tüm ürünlerimiz Avrupa standartlarındadır. Bütün pişirme kazanlarımız buhar ve vakumludur. Bizler sadece bal üretmiyoruz. Polen, Propolis, Mum, Arı sütünü de üretiyoruz.

**“Dağ balı öneriyoruz”**

**Soru: Bir sürü bal çeşidi vardır. Sizler hangisini öneriyorsunuz?**

Şu anda Kıbrıs’ta üretilen bal çeşidi 3’tür. Birisi Narenciye, Kekik ve Dağ balıdır. Bulunduğu bölgeye göre değişkenlik göstermektedir. Bu Efgalito, Pallura veya diğer bölgelere göre değişmektedir ama Kıbrıs’ta üretilen ballar genel olarak 3 çeşittir. Bizler Dağ balı öneriyoruz.

**“Ülkemizde 2 defa verim alıyoruz”**

**Soru: Hangi dönemde üretim yapıyorsunuz?**

Ülkemizde 2 defa verim alıyoruz. Birinde Narenciye balında, diğerinde ise Dağ balıdır. Narenciye balı için üretim dönemi Mayıs ayları olurken, Dağ balında ise Temmuz ve Ağustos aylarında yapılmaktadır.

**“Gerçek bal, kaliteli bal, kristalize olan baldır”**

**Soru: Bal beklerken kristalize oluyor. Bu balın kalitesini düşürüyor mu?**

Kristalize olmuş balın kalitesi kesinlikle düşmez. Bir balın kalitesi sadece ısı ve işlem gördüğü zaman düşmektedir. Bu konuda halkımıza tavsiyemiz balı kristalize olmuş şekilde tüketmeleridir. Kıbrıs’ta yer alan bütün ballar kristalize olur. Şayet Kıbrıs’ta bir bal kristalize olmuyorsa eğer, o baldan şüphe duyulmalıdır. Gerçek bal, kaliteli bal, kristalize olan baldır.

**“İnsanlara bal diye şeker satıyorlar”**

**Soru: Bazı firmalar bala katkı maddeleri eklemektedirler. Firmalar bunu neden yapmaktadır? Tüketiciler bunu nasıl anlayabilir?**

Tüketici anlayamaz. Ancak analiz edildiği zaman anlaşılabilir. Bizlerde Kıbrıs’ta katkı maddeleri ekleyen birkaç işletmenin adını duyduk. Bunu yapmalarının nedeni de bala sadece glikoz ekleyerek, balın tatlanmasını sağlamaktır. İnsanlara bal diye şeker satıyorlar. Bazen TV programlarında hangi balın glikoz eklenip, eklenmediği gösteriliyor fakat bir tüketici hiçbir şekilde bala şeker eklenip eklenmediği anlayamaz. Ancak laboratuvar ortamında yapılacak olan analizlerle öğrenilebilir. Sadece şeker değil aynı zamanda esans gibi başka katkı maddeleri de eklemektedirler.

**“10 yıldır 20 TL olarak devam etmektedir”**

**Soru: Devletten teşvik alıyor musunuz?**

Devletten kovan başı 20 TL destek alıyoruz fakat 10 yıldır bu 20 TL olarak devam etmektedir. 20 TL artık değil ilacı; ilacın rubunu bile karşılamıyor. Bu desteğin minimum 30 veya 40 TL olması gerekmektedir ki; ilacın maliyetini karşılayabilelim.



doğadan sofranıza,  
geleneksel yöntemlerle

KANTARA BAL

100% organic

NEW BLACK  
**AKDENİZ**<sup>®</sup>  
SINCE 2008

Kuzey  
Kıbrıs'ın  
Balık  
Markası

*Tadına doyamayacaksınız!*



Aldığınız her Akdeniz Ton ile  
siz de Kıbrıs Türk Eğitim Vakfı'na  
katkıda bulunun.



omega  
3ve6

**%100**  
KATKISIZ



Şevket Hançerli Ticaret Ltd.

Kurtuluş Sok. No: 2 Yenikent, Gönyeli Lefkoşa, KKTC - Tel: 223 4855 - Faks: 223 4856 - info@shancerli.com

**Özaktürk**  
Trading

**Construction**

Direktör: Ahmet ÖZAKTÜRK

*yeni bir yaşam için  
temelleri atıyoruz*



05338684946 - 05338684946

GİRNE BUFAVENTO CADDESİ LADEN SİTESİ NO:2 ÇATALKÖY GİRNE

Ülkemizin girişimci iş insanlarında Altınbilek Çelik Yapı Direktörü Bekir Altınbilek, sektörün sorunlarını ele alarak Kıbrıs Manşet'e açıklamalarda bulundu.

## Altınbilek: "Çelik yapı konstrüksiyonu güvenli bir seçenektir"



**Bekir Altınbilek**

Altınbilek Çelik Yapı Direktörü

*Babadan kalma mesleğini çocuk yaşlarda devam ettiren Bekir Altınbilek, 9 yaşından beri iş hayatında... Eğitiminin yanısıra iş hayatında da başarılı işlere imza atan Altınbilek, ülkemizde son zamanlarda tercih edilen çelik yapılarla ilgili bilgiler verdi.*

**"Hem eğitim hayatına devam ediyor hem de iş hayatı için atölyeye gidiyordum"**

**Soru: Sizi tanıyabilir miyiz?**

1973 yılında babamın demirci atölyesi olarak kurduğu atölyeye Altınbilek ismini vermemle başladı herşey. 9 yaşında iş hayatına atıldım. Hem eğitim hayatına devam ediyordum hem de çalışmak için atölyeye gidiyordum. Demire çok ılımlı

birisi olduğumdan dolayı daha sonra demir işlerine yöneldim ve yaklaşık 12 yıl boyunca yurtdışında çelik konstrüksiyon sektöründe çalıştım. Akabinde kendi şirketimi babamdan devraldım ve 26 yıldır Altınbilek Çelik Yapı olarak hizmet vermekteyim. Küçük yaştan itibaren sektör içerisinde bulundum ve bilemediğim, yapamadığım bir sorunda da kendimi geliştirmek için internetten de destek aldım.

**"Amacıma da ulaştığıma inanıyorum"**

**Soru: Şirketiniz hakkında bilgi verir misiniz?**

Şirketimiz 1977 yılında babam tarafından kuruldu. Şirketimiz çelik yapı üzerine hizmet vermektedir. Bu alanda ben de tam anlamıyla 22 yaşında profesyonel olarak hizmet verebildim. Öncelikle küçük yapılarla sektörde kendimizi geliştirmeye başladım. Sonrasında ağır çelik ve onun ardından da ağır çeliklerin üzerine beton dökmeye başladık. Ağır çelik binalar yapmaya başladık ve o tarihten itibaren de ağır çeliğin her aşamasında hizmet sunuyoruz. Şirketi devraldığım zaman babam sıcak demirciydi. Ben de körük başında büyüdüm. Demir doğrama, baltalar, nacaklar yapardık. Şirketi devraldıktan sonra sadece sıcak demirle kalmayıp, çelik konstrüksiyon alanında da gelişme göstermem gerektiğine inandım ve sektörde ilerledim. Bunun içinde bir dönem Rum tarafına geçtim. Orada iyi bir firmanın yanında bir dönem çalıştım, teknik bilgi aldım. Alt yapı noktasında kendimi geliştirmiştim fakat alt yapımı teknik bilgilerle de güçlendirmeye ve ülkemde ağır çeliği sevdirmeyi amaçladım. Amacıma da ulaştığıma inanıyorum. Adanın genelinde Karpaz'dan Güzelyurt'a kadar hizmet veriyorum.

**"Çelik yapılarda %20'lik bir rutubet oranı oluyorken; betonarme yapılarda %80 oranında rutubet oluşmaktadır"**

**Soru: Ağır çelik yapıyı ağırlıkta kimler tercih ediyor?**

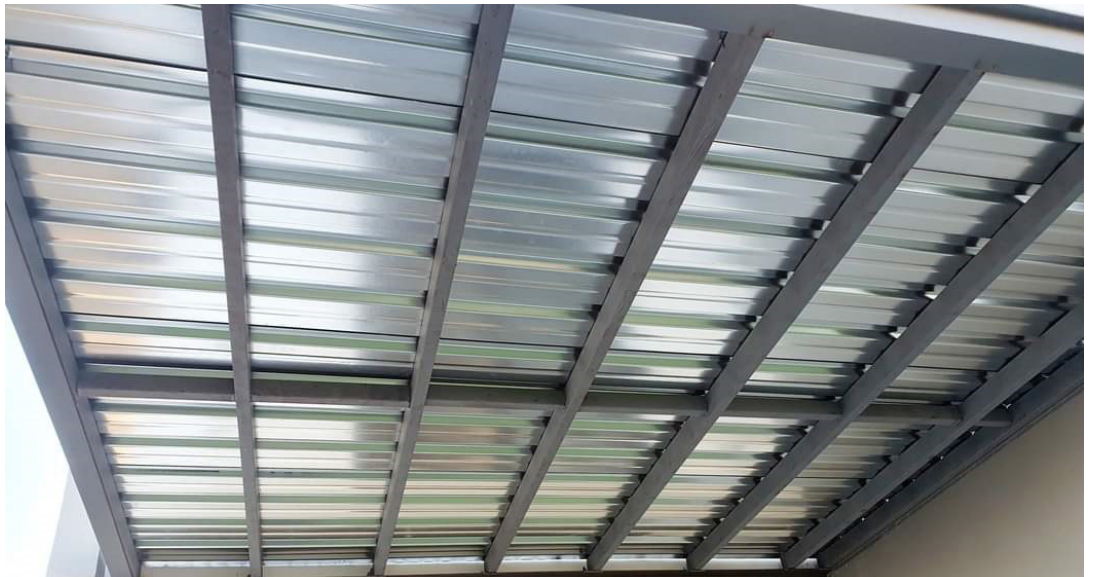
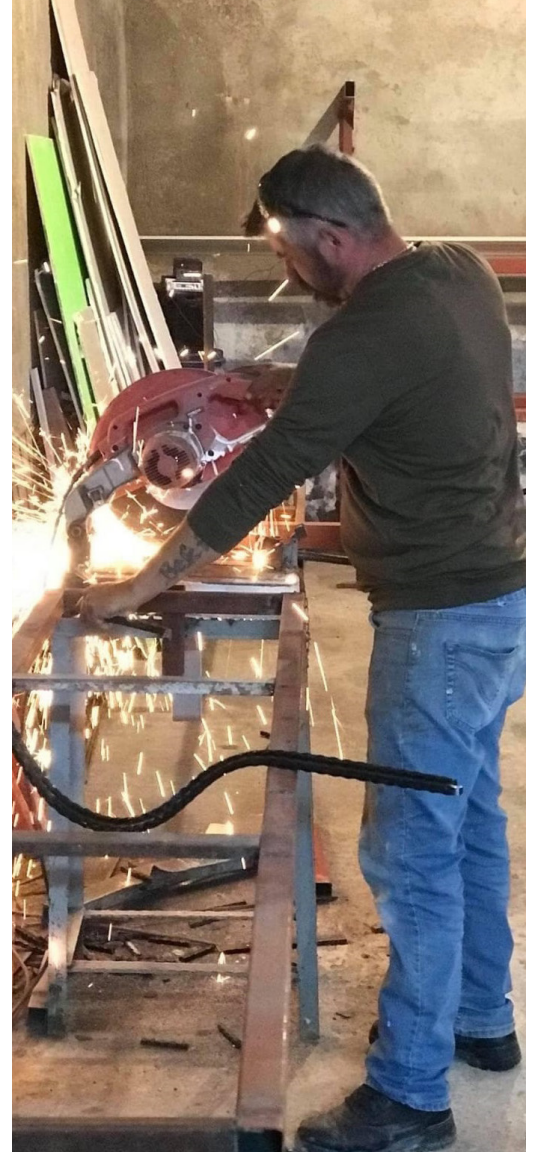
Ev tadilatlarında, betonarme tadilatlarda, ofislerde, ek yapılarda çelik konstrüksiyon kullanılabilir. Örneğin 150 m<sup>2</sup> bir binanın üzerine eklemeler yapabiliyoruz. Bunu da ek yapılarla, ağır çelik yapılarla yapmaya başladık. Hızlılık açısından geçmiş yıllara nazaran daha çok tercih edilmeye başlandı. Aynı zamanda ısı ve ses yalıtım açısından da daha sağlıklıdır. Elbette betonarmelerde oluşan rutubetler, çelik yapılarda da oluyor fakat

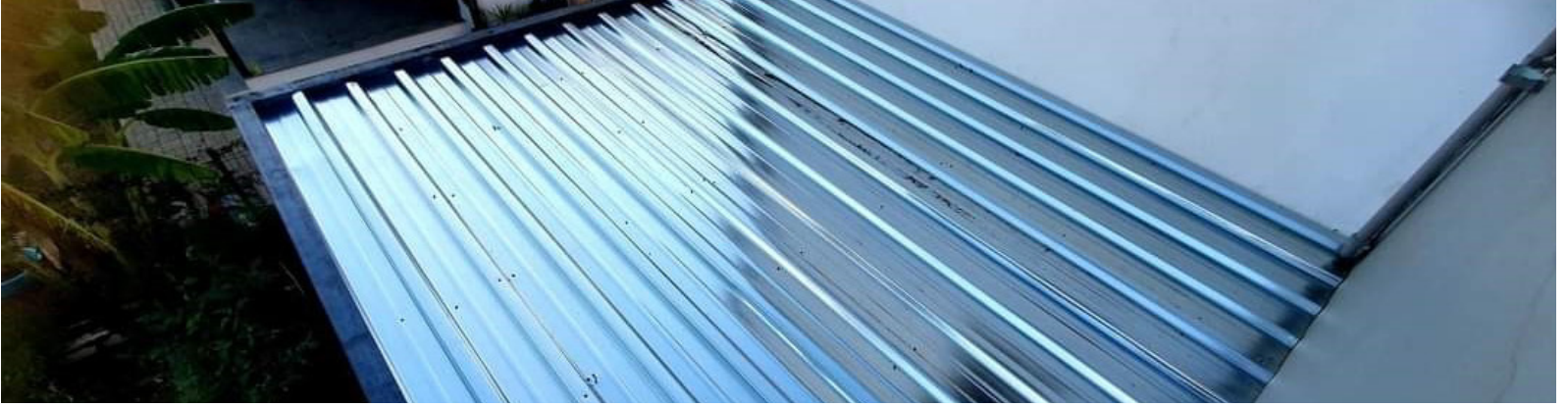
çelik yapılarda %20 'lik bir rutubet oranı oluyorken; betonarme yapılarda %80 oranında rutubet oluşmaktadır. Bu durumda çelik yapıların hem daha sağlıklı hem de daha uzun ömürlüğü olduğunun kanıtıdır. Isı noktasına değinildiği zaman yaptığım birçok yerden çok iyi geri dönüşler aldık. Özellikle sıcak yaz günlerinde klima yaklaşık olarak 1-2 saat açık kaldığı zaman odanın içerisinde kapı açılmazsa eğer bu soğukluk içeride muhafaza ediliyor.

**"Beton öldürür, çelik yaşatır"**

**Soru: Verdiğiniz hizmetlerden bahsedebilir misiniz?**

Öncelikle ağır çelik olarak hizmet vermekteyiz ama aynı zamanda su motoru, asma tavanın veya betonarmenin bakımı, onarımını da yapmaktayız. Fakat tek hedefim ağır çelik, ağır çelik... İnsanlara uzun yıllardır ağır çeliği aşılama çalışıyorum. Bu noktada da betonarme sektöründe hizmet veren arkadaşlarımızı kötülemiyorum fakat beton öldürür, çelik yaşatır. Çünkü herhangi bir doğal afet sonucunda beton altında kaldığı zaman ölümlerle sonuçlanabilir fakat ağır çelikte aynı durum yaşanmaz. Betonarmede deprem olduğu yere çökerken; ağır çelikte ise yayılım vardır. Yayılım gösterdiğinden dolayı ufak tefek yaralanmalar





ile yaşanacak herhangi bir doğal afet atlatılır. Avrupa'da şuan da çelik yapılarla gökdelenler dikmektedir. Aynıısı neden Kuzey Kıbrıs'ta da olmasın? Çelik denildiği zaman insanlarımızın kafalarında birtakım soru işaretleri oluşmaktadır fakat çelik de bir yapıdır, çelikte sağlıklıdır, çeliğin içerisinde de hayat idame edilebilir. İnsanlarımız 'paslanır' diyorlar fakat kesinlikle herhangi bir paslanma olmaz. Onunda bir statüğü vardır ve bu yüzden mühendis arkadaşlarımız bunun için 120'lik kireçler ve taşıyıcı elamanlar kullanılması gerekir diyor. Elbette bu noktada uzman arkadaşlarımızla birlikte işlerimizi yürütüyoruz.

### "En iyi Sanayi Girişimci ödülünü aldım"

**Soru: Aldığınız ödüllerden bahseder misiniz?**

2018 yılında en iyi Sanayi Girişimcisi olarak ödül aldım. Kendi konseptimi büyütüp, adaya yayıldıktan sonra İstanbul'da büyükşehir belediyesi tarafından düzenlenen bir organizasyon tarafından onore edildim. Babamdan aldığım bayrağı sallamaya devam ediyorum.

### "Dövizin yükselmesini müşterimize yansıtılmaya çalıştık"

**Soru: Döviz kurunun artması ve pandemi süreci sizleri nasıl etkiledi?**

Bizleri fazlasıyla etkiledi fakat iş potansiyelimiz betonarmeye göre düşmedi. Pandemi öncesinde de, pandemi sonrasında da şirketimiz pek etkilenmedi. Dövizin yükselmesini müşterimize yansıtılmaya çalıştık. Pandemi sürecinde de işlerimizi yine yasa tahtında izin alarak devam ettik. Sadece alımlarımız düştü. Öte yandan ülkemizde çelik konstrüksiyon sektöründe hizmet veren şirket ve kişi sayısı az. Bu bağlamda aramızda da iyi bir rekabet var.

**Akgöl®**  
Daha Sağlıklı Nesiller İçin

**Delikli Peynir**  
Akgöl

**Taze Kaşar**  
Kashkaval Cheese  
Akgöl

**Taze Nor**  
Fresh Anadol Cheese  
Akgöl

**Hellim**  
HALLOUMI  
Akgöl

**Taze Kaşar**  
Kashkaval Cheese  
Akgöl

**Taze Nor**  
Fresh Anadol Cheese  
Akgöl

0(392)365 06 48 | www.akgolld.com

Kıbrıs Türk Sanayi Odası Hellim Denetleme Kurulu Uzman Üyesi, Ziraat Yüksek Mühendisi Kemal Öztürk, ülkemizdeki hayvancılık ve sütçülük politikası doğrultusunda yürütülen çalışmalarını değerlendirerek, küçükbaş hayvancılığın geliştirilmesi için son yapılan projeden bahsetti.

## "Yeni projeler hayvancıya nefes aldırarak"



**Kemal Öztürk**

Kıbrıs Türk Sanayi Odası Hellim Denetleme Kurulu Uzman Üyesi

**KKTC'de Küçükbaş Hayvancılığın Geliştirilmesi Projesi'ni meslektaş Ziraat Yüksek Mühendisi Hüseyin Hürkal ile birlikte yürüttüklerini dile getiren Öztürk, Üreticinin Sesi'ne konuştu.**

Soru: Ülkemizdeki süt varlığı ve süt kalitesini değerlendirir misiniz? Ülkemizdeki süt miktarı, süt üretimi tüketimimizden %55-60 daha fazladır. Bu fazlalık süt mamulleri haline getirip, ihraç etmek zorundayız. Süt mamulüne getirdiğimiz ürün ise hellimdir. Hellim olmazsa eğer, ürettiğimiz süt kesinlikle değerlendirilemez. Öte yandan hellim, KKTC'nin niş ürünüdür. Dolayısıyla rekabet edebilirlikte öne çıkaracağımız bir üründür. Hellimi göz bebeğimiz gibi korumak zorundayız. Veri

verecek olursak eğer 2019 yılında 139,404, 272 litre inek sütü ürettik. 2,290,134 koyun sütü, 2,621,700 litre ise keçi sütü ürettik. Özetleyecek olursak eğer 139, 404,272 inek, 4,911,834 litre koyun ve keçi sütü ürettimiz oldu. Dolayısıyla bir yerlere gelmek istiyoruz. Görüldüğü gibi ticari amaçla SÜTEK tarafından pazarlanan sütün %90.6 inek sütü, % 3.40 oranında ise koyun ve keçi sütüdür.

İhracatımız ise hellime dayanmaktadır ve yaklaşık 8 milyon kilo Türkiye ve daha fazla 3'ncü ülkelere satılmaktadır. Dolayısıyla bu süt eğer hellim olmaz ise işlenemez. Ülkemizde yapılan %80'lik arpa tarımı süt üretimi için yapılmaktadır. Arpa yiyen hayvan süt üretecek, üreyen süt hellim olacak ve bu çark bu şekilde devam edecektir. Çiftçi, hayvancı, tarladaki ot bile hellime bakar. Dolayısıyla hellimin büyük bir katma değeri vardır.

Şu an hellimin Rum tarafından 'Orjin Menşe' adı olarak AB'de de tescil edilme süreci vardır. Biz de Kıbrıs Türk Sanayi Odası olarak, hellimin Rum tarafı ile birlikte alınması yönünde mücadele etmekteyiz. Tescil edilse eğer "Hellim ya da 'Helloumi' olarak hem Kuzey hem de Güney de tescil edilsin" diyoruz. Tescil edilirse de Avrupa Birliği'ne de, diğer ülkelere de hellim satmış olacağız. Bu da süt fiyatlarını ve hellim fiyatları yukarıya çıkacak. Bu sayede hem üretici hem de imalatçı kazanacak ve sonuçta toplum kazanacak. Dolayısıyla hellimin tescil süreci bizler için çok önemlidir. Rumların da haklı olarak; "tescil sürecinde 'Orijin' veyahut 'Menşe' olarak tescil edilecekse onun tarihi köklerini de bulmak gerekir" diyor. Bizler KKTC olarak hellimi tescil edeceğiz fakat hellim gerçekten "Kıbrıs'a özgü müdür? Kaç tarihinden beri üretilmektedir" sorularının yanıtını vermek zorundayız.

Hellim ülkemizde uzun yıllardan beridir yapılmaktadır ama maalesef Kıbrıs'a inek 1950'lerde geldi. 1950'den önce inek yoktu. Dolayısıyla Rumlar haklı olarak %50 üzerinden koyun ve keçi sütünden yapılması gerektiğini savunmaktadır. Yani bir hellimin %50 üzeri koyun keçi, diğer kısım ise inek sütü olması gerekmektedir. Aksi halde Rumlar buna 'Hellim' diyemeyiz diyorlar. Tescil de geçecekse eğer, bu şekilde geçecektir. 100 litre süttten hellim yapılacaksa, bunun %51'i koyun ve keçi sütü, %49'u ise inek sütü olmalıdır veyahut hepsi koyun ve keçi sütü olmalıdır.

Hellim için mutlak suretle önemli olan ve ülkemizde yetersiz olan koyun ve keçi sütünü arttırmamız gerekmektedir, fakat her koyun ve her keçi sütü de hellim olmamaktadır. Hellim sütü için koyunda, yağlı kuyruklu Kıbrıs koyunu ve bu koyunların çeşitli ıslah programları doğrultusunda İvesi, Sakız, Ost ve Friz ırklarıyla melezlenmesi neticesinde elde edilen dölleridir. Keçilerde ise, yerli ırk kıl keçileri ve bunların tüm adaya yayılmış Şam keçileri olmalıdır. Bunların sütü hellime geçerse, hellim tescilli olur. Dolayısıyla bu ırkları ülkemizde koruyup, genetik yapılarını genişletmek zorundayız. Bize düşen görevde bu ırkların korunması ve bunların genetik kabiliyetlerinin geleceğe taşınmasıdır. Buradan tüm yetkililere çağrımızdır. Çünkü bu koyun ve keçiler

ülkemize adapte olmuşlardır.

Dolayısıyla bu ırkların korunması gerekmektedir. Bu konuda uzun zamandır üzerinde çalıştığımız "KKTC'de Küçükbaş Hayvancılığın

**Geliştirilmesi Projesi"** adında bir proje hazırladık. Projenin genel hedefleri arasında;

- Küçükbaş hayvancılık sektörünün gerekli yasal ve idari düzenlemelerini yapmak. (Islah Yasası ve ilgili tüzükler)
- Sektörde faaliyet gösteren işletmelerin izlenmesi, kontrol ve denetimlerin yapılması ve işletmelerin resmi olarak ari statüsüne kavuşturmak
- Küçükbaş hayvancılık işletmelerindeki süt hijyeni ve süt kalitesinin arttırmak
- Küçükbaş hayvancılık sektöründe üretilen ürünlerin fiyat ve Pazar politikalarını yeniden oluşturulmak
- Küçükbaş hayvancılık sektöründe faaliyet yürüten yetiştiricilerin rekabet gücünü artırarak sektörün sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmak yer almaktadır.

**Projenin Amacı ise;**

- Küçükbaş hayvancılık işletmelerindeki kayıt sisteminin geliştirilmesi ve hayvan hareketlerinin etkin şekilde izlenmesi
- Küçükbaş hayvancılık sektöründe üretim faaliyeti yürüten işletmelerde hayvan refahını ve çevreye duyarlılığının artırılması
- Küçükbaş hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren üreticilerin, üretim maliyetlerinin düşürülmesi ve rekabet gücünün artırılması
- Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde soğuk zincire geçişin teşvik edilmesi
- Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde barınakların modernizasyonuna ve ekipman alt yapısının iyileştirilmesine yönelik teknik ve mali desteğin artırılması
- Hellimin coğrafi işaret spesifikasyonlarına uygunluğunun artırılması için küçükbaş hayvan sütünün miktar ve kalitesinin artırılması
- Küçükbaş hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde süt üretiminin yıl içerisinde homojen dağılımının sağlanması için üreticilerin eğitilmesi
- Küçükbaş hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren üretici birliklerinin geliştirilmesi ve mali yönden desteklenmesi
- Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde sürü yönetim sisteminin geliştirilmesidir. Bu proje ile üreticilerimizin işletmelerinde kayıt tutma sisteminin gelişmesi bağlı olarak tarım işlerinden sorumlu Bakanlığın, küçükbaş hayvanlardan ıslah programına entegrasyonu ile koyun ve keçilerin genetik kapasitelerinin artırılması ve istenilen miktar ve kalitede sütün üretilmesi planı göz önüne alınarak bakanlığın uyguladığı destek programları ile ilişkilidir. Proje toplamda 5 yıllık süreyi kapsayacaktır.

Bu projenin gerekçeleri; KKTC'deki hellim tescilinde kullanılacak küçükbaş hayvan sütü yeter miktar ve kalitede üretilmemesidir. Diğer yandan küçükbaş hayvan yetiştiricilerinin büyük çoğunluğunun yetiştiricilik faaliyetlerini aile işletmesi şeklinde yürütmelerinden dolayı işletmelerinde bakım ve beslenme koşulları geleneksel yöntemlerle yapılmaktadır. Bu nedenden dolayı üretim istenilen düzeyde olmayıp, küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde verimlilik olumsuz etkilenmekte ve küçükbaş sütü istenilen miktar ve kalitede elde edilmemektedir. Hal böyleyken KKTC'de küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin kontrol altına alınmasına, küçükbaş (koyun, keçi) hayvanların genetik kabiliyetlerini ortaya çıkartacak uygun ıslah yönteminin belirlenerek uygulanmasına ve bu sektörün rekabet gücünü artırarak sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Projenin amaçları; küçükbaş hayvancılık işletmelerindeki kayıt sisteminin geliştirilmesi ve hayvan hareketlerinin etkin şekilde izlenmesi, küçükbaş hayvancılık sektöründe üretim faaliyeti yürüten işletmelerde hayvan refahı ve çevreye duyarlılığın artırılması, küçükbaş hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren üreticilerin üretim maliyetlerinin düşürülmesi ve rekabet gücünün artırılması, küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde soğuk zincire geçişin teşvik edilmesi ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde barınakların modernizasyonuna ve ekipman alt yapısının iyileştirilmesine yönelik teknik ve mali desteğin artırılmasıdır.

# Digiturk ve internet tek faturada



- Aylık Ödemeler
- Avantajlı Fiyatlar
- Ücretsiz Kurulum

# ŞENAL PLASTİK

## Pet Kavanozlar



Yöresel lezzetlerimizi  
en iyi şekilde saklamanıza  
yardımcı oluyoruz...

## Pet Şişeler



## Bidonlar



### FABRİKA MERKEZ

+90 392 365 46 00  
+90 533 850 50 10  
+90 392 365 42 44  
info@senalplastik.com  
OSB. L/şa ana yolu üzeri/ M/şa

### LEFKOŞA ŞUBE

+90 392 225 38 43  
+90 533 850 50 11  
+90 392 227 51 19  
OSB. 2. Cadde No:4 /  
Lefkoşa

### MAĞUSA TERMİNAL

+90 392 366 33 34  
+90 392 365 42 44  
Ayhan Niyazi Sk. Otobüs Terminal  
Yanı Baykal / Gazimağusa

f Senal Plastik

Instagram senalplastik

www.senalplastik.com

0533 850 50 10

*Daha güçlü sanayi, daha güçlü ekonomisi*  
**SANAYİ**

Sahibi:  
KTSO(a)  
Candan Avunduk

Editör ve  
Genel Yayın  
Yönetmeni:  
Hüseyin Ezgin

İçerik, Pazarlama ve  
İletişim Komitesi:  
Deniz Berkol, Doğa  
Dönmezer, Selin Desem

Kıbrıs Türk Sanayi Odası İletişim  
Adres: Organize Sanayi Bölgesi, 2. Cadde,  
No: 19 Lefkoşa / Kıbrıs  
Tel: (0392) 22 58 131 Faks: (0392) 22 58 130  
E-Posta: hezgin@kibso.org  
http://www.kibso.org

Mesarya Ajans İletişim  
Tel: (0392) 22 56 595 / 96  
Reklam Sorumlusu: Növbet Gürtay  
Sayfa Düzeni: Nazire Büyükoğlu  
Reklam Tasarımı: Safiye Özyürekliiler  
Röportaj: Serhat Kalın  
Baskı: Comment Grafik ve Yayıncılık LTD.